ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2021/2314 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Δεκεμβρίου 2021

σχετικά με την αίτηση καταχώρισης της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών με τίτλο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ», κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ([1]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 4,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 9 Σεπτεμβρίου 2021 υποβλήθηκε στην Επιτροπή αίτηση καταχώρισης της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών με τίτλο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ».

(2) Με απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2021, υπό μορφή επιστολής [C(2021)7294 final], σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, η Επιτροπή ενημέρωσε την ομάδα διοργανωτών ότι πληρούνταν οι απαιτήσεις καταχώρισης που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο στοιχεία α), δ) και ε) του εν λόγω κανονισμού και ότι το άρθρο 6 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού δεν είχε εφαρμογή. Ωστόσο, η Επιτροπή εξήγησε επίσης ότι η πρωτοβουλία δεν πληρούσε την απαίτηση του άρθρου 6 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κάλεσε την ομάδα διοργανωτών, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, να τροποποιήσει την πρωτοβουλία της. Η Επιτροπή επέστησε την προσοχή της ομάδας διοργανωτών στο γεγονός ότι ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/788 δεν επέτρεπε στις πρωτοβουλίες πολιτών να υποβάλλουν προτάσεις για την αναθεώρηση των Συνθηκών. Επιπλέον, κάλεσε τους διοργανωτές να αναφέρουν ποια νομική πράξη της Ένωσης καλούσαν την Επιτροπή να προτείνει και να αποσαφηνίσουν το περιεχόμενο της εν λόγω νομικής πράξης (ή πράξεων).

(3) Στις 19 Οκτωβρίου 2021, η ομάδα διοργανωτών απέστειλε επιστολή στις υπηρεσίες της Επιτροπής, με την οποία ζητούσε πληροφορίες σχετικά με i) την απαίτηση υποβολής «πρότασης», υποστηρίζοντας ότι είναι καθήκον της Επιτροπής να συντάσσει νομοθετικές προτάσεις· και ii) την εξέταση της πρωτοβουλίας και της δυνατότητας συνάντησης με τους εκπροσώπους της Επιτροπής για την από κοινού αξιολόγηση του προτεινόμενου έργου ΕΝΕ (στόχος του οποίου είναι να συμβάλει στη δημιουργία του νέου «δικαιώματος λήψης αποφάσεων») και τον σχεδιασμό του περιεχομένου της πρωτοβουλίας (παραπέμποντας, εσφαλμένα, στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, το οποίο εφαρμόζεται μόνο σε έγκυρες πρωτοβουλίες). Στην απάντησή τους της 5ης Νοεμβρίου 2021, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επανέλαβαν ότι οι στόχοι της πρωτοβουλίας πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788.

(4) Στις 17 Νοεμβρίου 2021 η ομάδα διοργανωτών υπέβαλε εκ νέου την πρωτοβουλία. Μολονότι η πρωτοβουλία αναδιατυπώθηκε, η ουσία της παρέμεινε αμετάβλητη, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε ζητήσει να ληφθεί υπόψη η αξιολόγησή της στην απόφασή της της 5ης Οκτωβρίου 2021.

(5) Οι στόχοι της πρωτοβουλίας είναι διατυπωμένοι ως εξής: «Λαμβανομένης υπόψη της τεκμηρίωσης που επισυνάπτεται στο έγγραφο με τίτλο «ΠΡΟΤΑΣΗ Πρωτοβουλίας ΕΝΕ», ζητούμε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την εκπόνηση οποιασδήποτε πράξης ή νομοθεσίας μπορεί να είναι αναγκαία για τη θέσπιση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του (ανθρώπινου) δικαιώματος λήψης αποφάσεων, και τη διαβίβασή της στους δημόσιους φορείς. Αυτό θα δημιουργούσε ένα σύστημα άμεσης δημοκρατίας, στο πλαίσιο του οποίου οι πολίτες θα μπορούσαν να λαμβάνουν αποφάσεις, με συνεκτικό τρόπο, σχετικά με θέματα κοινού ή δημόσιου ενδιαφέροντος και, ως εκ τούτου, να ασκούν τη λαϊκή κυριαρχία με και χωρίς εκπροσώπους. Δεδομένου του εύρους του αιτήματος αυτού, η Πρωτοβουλία υπέβαλε σχέδιο πρότασης που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη θέσπιση του δικαιώματος λήψης αποφάσεων. Ως εκ τούτου, ζητεί επίσης να εξεταστούν οι ακόλουθες τρεις δυνατότητες: (1) Η ΕΕ και τα θεσμικά της όργανα θα μπορούσαν να θεσπίσουν το αιτούμενο από την Πρωτοβουλία δικαίωμα για ίδιο λογαριασμό· (2) Η ΕΕ θα μπορούσε να προβλέψει ειδικό τρόπο διεξαγωγής εκ των προτέρων εξέτασης της εφικτότητας της πρότασης και, στη συνέχεια, να μεριμνήσει για την εκπόνηση της πρότασης με

([1]) ΕΕ L 130 της 17.5.2019, σ. 55.

κάθε αρμόδιο μέρος στην ΕΕ· (3) Η ΕΕ θα μπορούσε να δώσει την άδειά της για την εκπόνηση και τη δοκιμή της πρότασης δημοσίως· αυτό θα μπορούσε να γίνει από και για το ενδιαφερόμενο μέρος ή την πρόταση μόνο.» Η πρωτοβουλία αναφέρει περαιτέρω ότι επιδιώκει την επίτευξη του γενικού στόχου που συνίσταται «στην εκπόνηση οποιασδήποτε πράξης ή τη διεξαγωγή οποιασδήποτε ενέργειας απαιτείται για τη δημιουργία του αντικειμένου της ΕΠΠ», που κατά πάσα πιθανότητα αναφέρεται στην εκπόνηση του περιεχομένου και/ή στην υλοποίηση του (έργου που οδηγεί στη θέσπιση του νέου) «δικαιώματος απόφασης».

(6) Με την πρωτοβουλία αυτή, η ομάδα διοργανωτών επιδιώκει να καλέσει την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για την εισαγωγή ενός νέου θεμελιώδους δικαιώματος, το οποίο θα θεσπίσει ένα «σύστημα άμεσης δημοκρατίας» στο επίπεδο των θεσμών της Ένωσης, όπου οι πολίτες θα μπορούν να αποφασίζουν, «με συνεκτικό τρόπο», «για κοινά ή δημόσια θέματα», ασκώντας έτσι από κοινού τη «λαϊκή κυριαρχία». Σύμφωνα με την ομάδα διοργανωτών, αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί είτε 1) «από την ΕΕ για ίδιο λογαριασμό», 2) «με την έγκριση» της υλοποίησης του στόχου για και από τον εκπρόσωπο της πρωτοβουλίας και του έργου ΕΝΕ ή 3) «σε συνδυασμό με το έργο ΕΝΕ». Η ομάδα διοργανωτών διευκρινίζει ότι μια τέτοια πρόταση μπορεί να συνεπάγεται αλλαγές στις Συνθήκες, αλλά ότι, κατά την άποψή τους, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/788 επιτρέπει στις πρωτοβουλίες πολιτών να ζητούν από την Επιτροπή να υποβάλει τέτοια πρόταση. Σύμφωνα με τις επιλογές (2) ή (3), η ομάδα διοργανωτών προτείνει στην Επιτροπή να «εγκρίνει» ένα ιδιωτικό έργο («έργο ΕΝΕ»), το οποίο έχει ως στόχο να συμβάλει στη θέσπιση του νέου θεμελιώδους δικαιώματος. Όλοι οι άλλοι στόχοι που καθορίζονται στο συνοδευτικό έγγραφο εξυπηρετούν τον γενικό στόχο της θέσπισης αυτού του νέου δικαιώματος.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο της ΣΕΕ και το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι πρωτοβουλία με την οποία η Επιτροπή καλείται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλει οποιαδήποτε κατάλληλη πρόταση επί θεμάτων στα οποία οι πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Επιτροπής για την εφαρμογή των συνθηκών και την οποία υποστηρίζουν έγκυρα τουλάχιστον ένα εκατομμύριο υπογράφοντες προερχόμενοι από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των κρατών μελών. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, η Επιτροπή δεν καταχωρίζει πρωτοβουλία πολιτών εάν «βρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής να υποβάλλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξης της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών».

(8) Στην απόφασή του στην υπόθεση Τ-611/19, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η έννοια της νομικής πράξης, κατά την έννοια του άρθρου 11 της ΣΕΕ, του άρθρου 2 σημείο 1 και του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), παραπέμπει, σύμφωνα με το άρθρο 288 της ΣΛΕΕ, σε κανονισμούς, οδηγίες, αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 καταργήθηκε από την 1η Ιανουαρίου 2020 και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/788. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της πρωτοβουλίας πολιτών και οι νομικές προϋποθέσεις καταχώρισης δεν έχουν αλλάξει. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/788 δεν επιτρέπει πρωτοβουλίες πολιτών που ζητούν τροποποίηση των Συνθηκών, αφού επιτρέπει μόνο πρωτοβουλίες που ζητούν από την Επιτροπή να προτείνει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, πράξεις παράγωγου δικαίου για την εφαρμογή των Συνθηκών.

(9) Όπως παραδέχεται η ίδια η ομάδα διοργανωτών, ο στόχος της πρωτοβουλίας μπορεί να επιτευχθεί με την τροποποίηση των Συνθηκών και όχι με νομικές πράξεις όπως αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 288 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, στον βαθμό που η πρωτοβουλία προτείνει τη δρομολόγηση ενός ιδιωτικού έργου («έργο ΕΝΕ»), στόχος του οποίου είναι να συμβάλει στη δημιουργία του νέου «δικαιώματος λήψης αποφάσεων», η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν πρόκειται ούτε για πρόταση πράξης του είδους αυτού.

(10) Για τους λόγους αυτούς, η πρωτοβουλία με τίτλο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ» βρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής να υποβάλλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξης της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788.

(11) Ως εκ τούτου, η αίτηση καταχώρισης πρέπει να απορριφθεί,

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ L 65 της 11.3.2011, σ. 1).

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Δεν καταχωρίζεται η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με τίτλο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ».

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην ομάδα διοργανωτών της πρωτοβουλίας πολιτών με τίτλο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ», την οποία εκπροσωπούν ο κ. Eberardo SÁNCHEZ LÓPEZ και ο κ. Juan Carlos ESCUDERO GONZÁLEZ, που ενεργούν ως πρόσωπα επικοινωνίας.

Στρασβούργο, 14 Δεκεμβρίου 2021.

Για την Επιτροπή
Věra JOUROVÁ
Αντιπρόεδρος